

Sout ž e model historických plachetnic

Sout ž ivost je nám vlastní. Pokud si postavíme p kný model, který navíc je možno položit na vodu a ovládat na dálku, sta í jen vítr k tomu, aby se model rozjel po hladin ě tam, kam my chceme. A práv v tu chvíli, pokud jsou na vod alespo dva modely, vzniká otázka:

Který z nich je vlastn ě lepší?

Je jasné, že r zn velké modely, s rozdílným oplacht ěním budou r zn výkonné. Vždy plachetní pohon se vyvíjel po tisíciletí a rychlost, kterou dnes dosahují superjachty Amerického poháru by ješt p ed n kolika desetiletími byla nemyslitelná. Stejn ě tak je to i s modely. Proto jsou **modely rozd ěleny do ty kategorií**, práv podle tvaru a konstrukce plachet – tedy motoru každé plachetnice.

Daší, co má na výkon a tedy rychlost nesmírný vliv jsou **rozm ěry modelu**. Samoz ejm jinak rychle pojede model s metrem tvere ěním plachet a jinak model, který má plachet jen p l metru tvere ěního.

D ležitým parametrem je **výtlak**, tedy hmotnost modelu – t žší model pot ebuje v tší sílu k pohybu a posledním, co významn ě ovlivní rychlost, je délka trupu v míst ě, kde se stýká s vodní hladinou, na tzv. **hlavní vodorysce**. Z t chto t í veli ěn, tedy **výtlaku, délky na vodorysce a plochy plachet se po ítá tzv. hendikep**, kterým se pak násobí výsledný ěas modelu.

Bylo by nespravedlivé, kdyby dva stejn ě velké modely, jeden jednoduchý a druhý propracovaný do sebemenšího detailu m ěly stejný hendikep. Proto se **modely bodují**, kdy se porovnává shoda s p edlohou modelu, jakost zpracování modelu, p esnost p edložené dokumentace a celkový dojem z díla. **Výsledné bodové hodnocení pak m ěže významn ě ovlivnit hendikep** v prosp ěch kvalitn ě provedeného modelu.

Modely mají tedy vypo ítány své hendikepy a mohou na start závodu. íká se mu, podobn ě jako u velkých plachetnic regata a ta se skládá z n kolika rozjížd ěk. V tšinou se jezdí na trojúhelníkové trati, vyzna ěné bójemi. **Trojúhelník proto, aby lod musely plout ve všech kurzech na vítr – tedy s v ětrem v zádech, na bo ní vítr (kdy dosahují nejvyšších rychlostí) a také ost ě na vítr p í k ížování proti v ětru**. P í jížd ě modely mohou využívat celou vodní plochu tak, jak jejich kapitáni uznají za vhodné s ohledem na taktiku jízd. Zvlášt p í jížd ě proti v ětru (k ížování) se pak pro diváky lod pohybují naprosto nelogicky, vypadají jako by jezdily tam a zase zp ět. Musí jen obeplout vrcholové bój e z vn ější strany trojúhelníka.

Divácky jist nejzajímavější je start. Všechny lody pojíždí za startovní linií, kterou ale nesmí přetnout. Na to se buď ehu bedlivě dohlíží rozhodčí. Probíhá odpočet času do startu a pak je odstartováno. Lodí má na první bóji, která je v tšinou volena tak, aby lod musely křivovat proti větru. Na malém prostoru je pak velmi rušno.

Samozřejmě kde je více lodí je nutno respektovat pravidla plavby. Ta jsou podobná jako pro skutečné velké plachetnice. Základním pravidlem je a musí být vyhnout se kontaktu s jinou lodí, vždy takový model jsou stovky nebo i tisíce hodin trpělivé práce. Na dodržování pravidel opět dohlíží rozhodčí a protestovat proti chování jiné lodí může i sám závodník. Rozhodčí vyhodnotí situaci a určí loď porušující pravidla. Ta pak musí provést trestný obrát (otočit se o 360 stupňů), kterým ztratí drahocenný čas.

Počet kol v jedné rozjížďce je stanoven podle toho, jak modely dokončí první kolo rozjížďky. To velmi záleží na síle větru a tak počet kol může být na dvě, nebo i více než deset kol. **Pravidlem je, aby v průběhu jedné hodiny v tšina lodí ujela stanovený počet kol.** Rozhodčí však mají možnost počet kol navýšit nebo snížit v případě změny síly větru.

V průběhu rozjížďky jsou rozhodčími pořízány a zapisovány průjezdy lodí cílovou linií. Po dojezdu posledního kola je zapsán výsledný čas pro každý model. Pořadí, ve kterém modely dokončily rozjížďku, však není konečné, je nutno ještě výsledný čas násobit hendikepem konkrétního modelu a teprve pak je stanoveno pořadí v rozjížďce. Po odjetí všech rozjížďek závodu (regaty) je stanoveno celkové pořadí. Je to náročné, ale v tomto rozhodím pomáhá výpočetní technika.

Život je plný změn a tak se ne vždy jezdí na trojúhelníkové trati. **Oblíbené jsou i putovní regaty, kdy závodníci plují k určeným vzdáleným bodům nebo obeplouvají ostrov kolem dokola.** Putovní je tato regata proto, že závodníci putují po břehu jsou aspoň s tím, jak loď jede určenou trasou. Někdy se tak při závodech nachodí i několik kilometrů. U nás se takovou putovní regatou stala závěrečná Regata o modrou stuhu, kdy lodě obeplouvají velký maják, ukotvený daleko od místa startu.

Tato regata vždy končí tradiční první jarní setkání těchto modelů historických plachetnic na Kristýně u Hrádku nad Nisou.

